

УДК 340

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series18.2024.43.13>

Цицюра В. І.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО КАТЕГОРІЇ «ПРАВОВИЙ РЕЖИМ» У ПРАВОВІЙ НАУЦІ, ЙОГО ОЗНАКИ ТА СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ

У правовій науці провідне місце належить етимологічному визначенню понять, тому що розуміння правових категорій, відображає його призначення в науковій та практичній діяльності. У зв'язку з цим розуміння правового явища має особливе значення для інститутів правового життя. Наукова стаття присвячена концептуальним підходам до категорії «режим», «правовий режим» у правовій науці, його ознакам та структурним елементам. В статті автором проаналізовано існуючі енциклопедичні видання стосовно різних підходів до поняття «режим» та встановлено що в наукових колах та літературі єдиного підходу до зазначеного поняття не має. В свою чергу у статті зазначено, що категорія «правовий режим» відображає творчу сторону права, виражає сутність юридичної надбудови, при цьому також встановлено, що в наукових колах відсутній єдиний підхід до зазначеного поняття. Дослідженням встановлено, що на рівні законодавства України зазначені поняття не знайшли свого визначення, у зв'язку з чим, на думку автора, виникає необхідність закріплення цих термінів на законодавчому рівні. Наукова праця містить також інформацію, що науковий інтерес до аналізу та дослідження категорії «правовий режим», в сучасних умовах не втратив своєї актуальності та потребує подальшого дослідження, яке можливе з урахуванням теоретичних здобутків вітчизняної та зарубіжної науки, а також застосування цих здобутків в практичній площині шляхом прийняття відповідних законодавчих актів. Окрім цього в статті розглянуто питання, пов'язані з ознаками та структурою правового режиму. За результатами дослідження наводиться авторське поняття категорії «правовий режим», виділяються його ознаки та зазначається про структурні елементи правового режиму.

Ключові слова: режим; правовий режим; нормативно-правові акти; законодавство; право; правове явище; правова категорія; правова наука; структура; ознаки.

Актуальність проблеми. Проблеми щодо визначення єдиного підходу до категорії «правовий режим», визначення його ознак та структури, а також закріплення поняття «правовий режим» на законодавчому рівні залишається актуальною і по сьогоднішній день незважаючи на досить тривале дослідження даного питання з боку вітчизняних та зарубіжних науковців.

Відсутність узгоджених позицій науковців, практикуючих юристів відносно визначення та сутності правового режиму, в тому числі його ознак та структури доводить необхідність у дослідженні даної тематики.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Дослідження ґрунтується на наукових працях та дослідженнях вітчизняних і зарубіжних фахівців у сфері держави та права. В сучасний період проблемами, пов'язаними з поняттями «режим», «правовий режим», знаходять відображення у працях таких вчених як О. Гайдамаку, Д. Коссе, Т. Кагановська, Т. Мінка, Ю. Пацурківського, І. Соколову, О. Скакун, О. Яковлева, Ю. Чуприну та інших.

Мета статті дослідити різні підходи до визначення поняття «режим», «правовий режим», які існують в правовій науці, вказати на переваги та недоліки існуючих концептуальних підходів до порушеного питання, а також окреслити ознаки та структуру правового режиму.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на тривалу історію виникнення та подальший розвиток юридичної категорії «правовий режим» в правовій науці до цього часу точаться дискусії та відсутні єдині підходи і погляди як щодо визначення цього поняття, так і його ознак та структури. При цьому потрібно зазначити, що визнання конкретного виду правового режиму має важливе як наукове так і практичне значення, що вказує на особливе упорядкування конкретного виду суспільних відносин.

Для більш глибокого розуміння категорії «правовий режим» необхідно звернутися до розуміння поняття «режим», який визначають як: а) державний лад, спосіб правління; б) точно встановлений розпорядок життя, праці, відпочинку і т. ін.; в) систему заходів, правил,

запроваджуваних для досягнення певної мети; г) певні умови, необхідні для забезпечення роботи, функціонування, існування чого-небудь [1] та поняття «правовий» під яким розуміють як той, який має стосунок до права [2, с. 1101].

Т. Мінка вказує на те, що виникненням категорія «режим» зобов'язана політиці, державі та праву [3, с. 49]. Зазначене трактування поняття пов'язано із тим, що доктрина радянського союзу протягом 20-го століття віддавала пріоритет державі на противагу існуванню права. Історично в той період так склалося, що держава в масовій правосвідомості тогочасного соціуму ототожнювалась з державною владою [4, с. 11]. Т. Кагановська та Є. Григоренко надають цікаву характеристику поняття «режиму» і зазначають про те, що категорія «режим» означає систему заходів, які спрямовані на досягнення поставленої мети, зокрема яким чином суб'єкт права її досягає. При цьому вчені вказують, що для держави питання режиму відіграє особливу роль, оскільки йдеться про те, які правові засоби використовуються державою для досягнення тих цілей, що перед нею стоять [5, с. 70].

З урахуванням вищезазначеного можна прийти до висновку, що поняття «режим» є багатозначне. Потрібно також зазначити, що тривалий час це поняття здебільшого застосовувалося у різних галузях знань, а на сьогодні все частіше впроваджується в юридичну доктрину і законодавство.

Аналіз нормативно-правових актів України дозволяє дійти висновку, що поняття «режим» і «правовий режим» застосовується у великій кількості нормативних актах. Зокрема, аналіз Конституції України свідчить, що в ній законодавець зазначає про митний режим; правовий режим власності; правовий режим державного кордону; а також виділяє правовий режим воєнного та надзвичайного стану, а також зони надзвичайної екологічної ситуації (ст. 92) [6], тобто в основному законі України законодавцем застосовується, як поняття «режим» так і поняття «правовий режим».

Взагалі, якщо говорити про поняття «правовий режим» то воно застосовується для регулювання великої кількості суспільних відносин в багатьох галузях права, зокрема: господарському, земельному, адміністративному, фінансовому та інших, а також зазначене поняття широко використовується в міжнародних документах.

При цьому, на законодавчому рівні (нормативного) визначення зазначеного поняття до цього часу не закріплено, в зв'язку з чим нормативно-правові акти, які регулюють питання правового режиму певного виду відносин є різними по структурі та за змістом. Наприклад, особливі правові режими в Україні регулюють три Закони України, а саме: «Про правовий режим надзвичайного стану» [7], «Про правовий режим воєнного стану» [8], «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» [9], які за своєю структурою та змістом є різними хоча і регулюють подібні за змістом суспільні відносини.

Поява категорії «правовий режим» у правовій науці була зумовлена нагальною потребою більш глибокого дослідження та пізнання специфіки владного юридичного впливу на конкретні види суспільних відносин з боку держави. Вивчення і ґрунтовне розроблення цього питання тісно пов'язані з удосконаленням саме адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у сучасних соціально-економічних і політичних умовах [10, с. 303].

Правовий режим потрібно розглядати як комплексну правову категорію, визначення поняття та ознак якої потребує порівняльного аналізу, розгляду інших категорій правової дійсності.

У публікаціях вітчизняних і зарубіжних вчених при цьому не має єдиного підходу до розуміння поняття «правовий режим» та існує декілька підходів до цього поняття.

Згідно першого підходу правовий режим розглядають як особливий порядок правового регулювання, сукупність правових засобів, за допомогою яких держава досягає певного впливу на конкретні суспільні відносини.

Так, зокрема, Ю. Пацурківський зазначає, що правовий режим в теоретичному значенні варто розуміти як особливий порядок правового регулювання, який виражається в поєднанні юридичних засобів (дозволів, заборон, позитивних приписів), що створює та забезпечує відповідний ступінь сприятливості або несприятливості для задоволення інтересів суб'єктів права [11]. Як порядок регулювання, що виражений у комплексі правових засобів, які характеризують

поєднання між собою дозволів, заборон, приписів, що створюють особливу спрямованість правового регулювання визначає правовий режим і Д. Коссе [12].

В юридичній енциклопедії правовий режим розглядається як особливий правовий порядок встановлений для певних сфер суспільних відносин чи суспільства в цілому (прикордонний режим, митний режим, правовий режим у місцях позбавлення волі тощо) [13, с. 44].

Інший підхід визначає правовий режим, як вид соціального режиму певного об'єкта.

Вище згадуваний Ю. Пацурківський також наголошує, що правовий режим є різновидом соціального режиму, головна особливість яких полягає в тому, що вони формуються, закріплюється, регулюється правом та можуть бути визначені для різних за своєю прав природою об'єктів (майна, об'єктів нерухомості, земельних ділянок) [11].

Як частину соціальної сфери суспільства характеризує правовий режим і Л. Вакарюк. За її словами, правовий режим є правовою і юридичною категорією, а оскільки правове регулювання є соціальним явищем, та ґрунтується не тільки на нормах, принципах правового регулювання, відповідно типам, а й, насамперед, на закономірностях суспільного розвитку, політичному, культурному устрою суспільства і держави в цілому, правовій політиці держави, її історичному розвитку [14].

Право як явище соціальне неможливо розглядати поза функціонуванням соціуму. Тому, будь який правовий режим є видом соціального режиму, при цьому він не розкриває це поняття тому що невизначеними залишаються зміст, структура і види соціальних режимів.

Крім цього існує підхід згідно з яким правовий режим – це результат регуляторного впливу.

О. Яковлев наголошує, що правовий режим виражає результат впливу законодавця на певні суспільні відносини. На його думку, правовий режим є станом нормативної урегульованості останніх, що виникає внаслідок використання у процесі законотворчості специфічного поєднання способів, методів і типів правового регулювання [15].

Визначення правового режиму як результату чи зовнішнього прояву правового регулювання є близьким і Т. Мінці. Вона розглядає правовий режим як правова форма правового регулювання у певній сфері суспільного життя, що визначає динаміку права в єдності його елементів, відображає порядок динаміки правовідносин, дії їх учасників, засобів правового впливу у просторі та часі [16]. При цьому потрібно зазначити, що дане поняття не охоплює особливі правові режими (воєнний та надзвичайний стан, зона надзвичайної екологічної ситуації)

Також існує підхід згідно якого правовий режим – це сукупність правових норм (система норм права). Таку позицію дотримуються у своїй праці Б. Щур та С. Поповчук, які вважають, що правовий режим є системою норм права, що регулює відносини між людьми з приводу певних об'єктів [17]. Н. Якимчук зауважує, що правовий режим означає межі реалізації суб'єктом його правового статусу, зокрема прав та обов'язків, передбачених у законодавстві [18]. Потрібно зазначити, що зазначений підхід по суті співпадає з першим підходом згідно якого правовий режим це особливий порядок правового регулювання (сукупність правових засобів).

І. Соколова розглянувши категорію режиму у юридичній науці та законодавстві дійшла висновку, що правовий режим – це сукупність взаємопов'язаних між собою правових засобів, що забезпечують нормативне впорядкування певної сфери суспільних відносин, виражають ступінь жорсткості юридичного регулювання, сприятливості чи несприятливості для задоволення інтересів суб'єктів права [19, с. 36].

А. Славко в свою чергу визначає правовий режим як сукупність правових засобів про що він зазначає у своїй дисертаційній роботі щодо типології адміністративно-правових режимів [20].

Що стосується структури правового режиму то потрібно зазначити, що правовий режим як складне юридичне утворення включає до своєї структури певні елементи. В юридичній науці відсутній єдиний підхід до розуміння структури правового режиму. Правовий режим ототожнюється з механізмом правового регулювання, іноді розглядають його як інститут права, або як визначений комплекс правових заходів.

До структури правового режиму входять наступні елементи: предмет правового регулювання; мета правового регулювання; принципи права; юридичний стан суб'єктів; типи, засоби й методи, а також форми правового регулювання; власне правові гарантії; правовий стан.

І. Соколова у своїй дисертаційній роботі зазначила, що основою для розгляду структури правового режиму є поняття правових засобів, які складаються зі способів, методів й типів правового регулювання (загальнодозвільний, спеціальнодозвільний). На її думку правові засоби об'єднують у собі всі структурні елементи механізму правового регулювання, зокрема: дозволи, рекомендації, норми, договори, правосуб'єктність, суб'єктивні права, юридичні обов'язки, юридичну відповідальність тощо [19].

Висновок. З урахуванням вищезазначеного, можна констатувати, що єдиного підходу до поняття «правовий режим», його ознак та структури у наукових колах на сьогодні не має, зазначене поняття також не знайшло свого визначення і на законодавчому рівні в зв'язку з чим є необхідність подальшого дослідження порушеного питання, яке можливе лише з урахуванням останніх здобутків вітчизняної та зарубіжної науки.

Водночас, аналіз різних наукових підходів до поняття «правовий режим» та законодавства України дозволяє стверджувати, що правові режими мають наступні ознаки: 1) правове явище (складне та багатогранне), що встановлюється в нормативно-правових актах та забезпечується державою; 2) об'єктивно проявляється в матеріальній та процесуальній площині; 3) встановлюється, змінюється, продовжується, скасовується уповноваженими на це державними органами; 4) характеризується конкретним об'єктом, суб'єктом, предметом регулювання, що запроваджується для конкретної мети; 5) забезпечується шляхом запровадження конкретних заходів правового характеру, в тому числі шляхом залучення інших зарубіжних країн та міжнародних організацій; 6) в межах правового режиму дотримуються права та обов'язки людини і громадянина, а також законні інтереси юридичних осіб; 7) за порушення вимог та не виконання заходів правового режиму передбачена встановлена відповідальність; 8) правовий режим як правило обмежений в просторі, часі та за територією.

Поняття «правовий режим» варто охарактеризувати як складне, багатогранне правове явище, яке визначається в законодавчих (підзаконних) актах та гарантується державою, реалізується уповноваженими державними органами, направлене на врегулювання суспільних відносин щодо конкретного об'єкту (матеріального, процесуального) та запроваджується з конкретною метою, при цьому може бути обмежений у часі просторі та за територією, забезпечується шляхом запровадження державою конкретних заходів правового характеру (дозволів, заборон), в межах якого гарантуються права та обов'язки фізичних осіб та юридичних осіб, а також встановлені конкретні заходи відповідальності за порушення вимог або не виконання заходів правового режиму.

Що стосується структури правового режиму потрібно зазначити, що до неї включаються: 1) сукупність правових норм, якими визначається поняття особливих правових режимів та їх мета; 2) правові засоби, якими встановлюється порядок та умови введення, припинення, продовження та скасування дії правових режимів; 3) функції, компетенція органів державної влади та органів місцевого самоврядування в період дії правових режимів; 4) правові заходи, що запроваджуються в умовах дії правових режимів; 5) гарантії прав і свобод фізичних та юридичних осіб в умовах дії правових режимів; 6) юридична відповідальність фізичних та юридичних осіб за порушення вимог або заходів особливих правових режимів, а також умови їх застосування.

Використана література:

1. Словник української мови : в 11 томах. Том 8, 1977. URL: <http://sum.in.ua/s/rezhym> (дата звернення: 15.10.2024).
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.). Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Мінка Т. П. Органи внутрішніх справ як суб'єкти забезпечення адміністративно-правових режимів : дис. доктора юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Дніпропетровськ : Дніпроп. у-т внутр. справ, 2001. 615 с.
4. Гетьманцева Н. Д. Особливості правового регулювання трудових відносин : монографія. Чернівці : Технодрук, 2015. 592 с.

5. Кагановська Т. Є. Основи загальної теорії держави : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 108 с.
6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 15.10.2024)
7. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 15.10.2024)
8. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text> (дата звернення 15.10.2024)
9. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13.07.2000 р. № 1908-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14#Text> (дата звернення 15.10.2024)
10. Настюк В. Я. Режимне регулювання – формуючий сегмент доктрини адміністративного права. Правова доктрина України. Харків : Право, 2013. Т. 2: публічно-правова доктрина України. С. 293–327.
11. Пацурківський Ю.П. Теоретичні проблеми розуміння сутності категорії правовий режим. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право*, 2013. Вип. 6. С. 105–111.
12. Коссе Д. Д. Значення та сутність правового режиму в правовій системі України. *Часопис Київського університету права*, 2010. № 2. С. 25–29.
13. Шемшученко Ю.С. Правовий режим. Юридична енциклопедія: В 6 т. Київ : Укр. Енцикл, 1998. Т. 5 : П-С. 2003. С. 44. 736 с.
14. Вакарюк Л. Основні підходи до розуміння поняття «правовий режим». *Підприємництво, господарство і право*, 2016. № 12. С. 196–201.
15. Яковлев О.А. «Правовий режим»: підходи до визначення поняття. *Право та інновації*, 2010. № 2. С. 80–85.
16. Мінка Т. П. Онтологічна характеристика правового режиму. *Право і суспільство*, 2012. № 3. С. 123–127.
17. Щур Б. В. Поповчук С. К. Сутність та особливості правових режимів. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*, 2010. Вип. 4. С. 146–150.
18. Якимчук Н. Поняття «правовий статус», «правове положення», «правовий модус» та «правовий режим»: теоретико-правовий аналіз. *Вісник Національної академії прокуратури України*, 2013. № 3. С. 11–18.
19. Соколова І. О. Правовий режим: поняття, особливості, різновиди : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». Харків, 2011. 180 с.
20. Славко А.С. Типологія адміністративно-правових режимів: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07; Харківській національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2020. 19 с.

References:

1. Slovník ukrajinštiny: v 11 tomakh. Tom 8 (1977) [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes. Volume 8] URL: <http://sum.in.ua/s/rezhym> [in Ukrainian].
2. Velykyi tлумачnyi slovník suchasnoi ukrajinštiny (z dod. i dopov.) (2005) [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with supplements and supplements)]. Kyiv; Irpin : VTF «Perun», 1728 s. [in Ukrainian].
3. Minka T. P. (2001) Orhany vnutrishnikh sprav yak subiekty zabezpechennia administratyvno-pravovykh rezhymiv [Bodies of internal affairs as subjects of ensuring administrative and legal regimes] : dys. ... doktora yuryd. nauk : 12.00.07 «Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo». Dnipropetrovsk, Dniprop. u-t vnutr. Sprav. 615 s. [in Ukrainian].
4. Hetmantseva N. D. (2015) Osoblyvosti pravovoho rehulivannia trudovykh vidnosyn : monohrafiia [Peculiarities of legal regulation of labor relations: monograph]. Chern. : Tekhnodruk, 592 s. [in Ukrainian].
5. Kahanovska T. Ye. (2016) Osnovy zahalnoi teorii derzhavy : navchalnyi posibnyk [Basics of the general theory of the state: a study guide]. Kharkiv : KhNU imeni V. N. Karazina, 108 s. [in Ukrainian].
6. Verkhovna Rada of Ukraine (1996) Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

7. Verkhovna Rada of Ukraine (2015). Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [About the legal regime of martial law] vid 12.05.2015 r. № 389-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2000) Pro pravovyi rezhym nadzvychainoho stanu [About the legal regime of the state of emergency] vid 16.03.2000 r. № 1550-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text> [in Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2000) Pro zonu nadzvychainoi ekolohichnoi sytuatsii [About the zone of emergency ecological situation] vid 13.07.2000 r. № 1908-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14#Text> [in Ukrainian].
10. Nastiuk V. Ya. (2013) Rezhymne rehuliuвання – formuiuchyi sehment doktryny administratyvnoho prava [Regime regulation is a formative segment of the doctrine of administrative law]. Pravova doktryna Ukrainy. Kh. : Pravo. T. 2: publichno-pravova doktryna Ukrainy, S. 293–327 [in Ukrainian].
11. Patsurkivskiy Yu.P. (2013) Teoretychni problemy rozuminnia sutnosti katehorii pravovyi rezhym [Theoretical problems of understanding the essence of the legal regime category]. Visnyk Mariupolskoho derzhavnogo universytetu. Ser. : Pravo. Vyp. 6. S. 105–111 [in Ukrainian].
12. Kosse D. D. (2010) Znachennia ta sutnist pravovoho rezhymu v pravovii systemi Ukrainy [The meaning and essence of the legal regime in the legal system of Ukraine]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava, № 2. S. 25–29 [in Ukrainian].
13. Shemshuchenko Yu.S. (2003) Pravovyi rezhym. Yurydychna entsyklopediia: V 6 t [Legal regime. Legal encyclopedia: In 6 volumes]. Kyiv : Ukr. entsykl., 1998. T. 5: P-S. 2003. S. 44. 736 s. [in Ukrainian].
14. Vakariuk L. (2016) Osnovni pidkhody do rozuminnia poniattia «pravovyi rezhym» [Basic approaches to understanding the concept of "legal regime"]. Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo, № 12. S. 196–201 [in Ukrainian].
15. Yakovliev O.A. (2010) «Pravovyi rezhym»: pidkhody do vyznachennia poniattia ["Legal regime": approaches to defining the concept]. Pravo ta innovatsii, № 2. S. 80–85 [in Ukrainian].
16. Minka T. P. (2012) Ontolohichna kharakterystyka pravovoho rezhymu ["Legal regime": approaches to defining the concept]. Pravo i suspilstvo, № 3. S. 123–127 [in Ukrainian].
17. Shchur B. V. Popovchuk S. K. (2010) Sutnist ta osoblyvosti pravovykh rezhymiv [The essence and peculiarities of legal regimes]. Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Vyp. 4, S. 146–150 [in Ukrainian].
18. Yakymchuk N. (2013) Poniattia «pravovyi status», «pravove polozhennia», «pravovyi modus» ta «pravovyi rezhym»: teoretyko-pravovyi analiz [Concepts of "legal status", "legal position", "legal mode" and "legal regime": theoretical and legal analysis]. Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy, № 3. S. 11–18 [in Ukrainian].
19. Sokolova I. O. (2011) Pravovyi rezhym: poniattia, osoblyvosti, riznovydy [Legal regime: concepts, features, varieties] : Dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.14 «Teoriia ta istoriia derzhavy i prava; istoriia politychnykh i pravovykh uchen». Kharkiv, 180 s. [in Ukrainian].
20. Slavko A.S. (2020) Typolohiia administratyvno-pravovykh rezhymiv [Typology of administrative and legal regimes]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07; Kharkiv : Kharkivskii natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina, 19 s. [in Ukrainian].

Tsytsiura V. I. Conceptual Approaches to the Category of ‘Legal Regime’ in Legal Science, its Features and Structural Elements

In legal science, the leading place belongs to the etymological definition of concepts because understanding of legal categories reflects its purpose in scientific and practical activities. In this respect, understanding of a legal phenomenon is of particular importance for the institutions of legal life. The article is dedicated to the conceptual approaches to the category of “regime” and “legal regime” in legal science, its features and structural elements. In the article, the author analyzes the existing encyclopedic editions on different approaches to the concept of “regime” and establishes that there is no single approach to this concept in the scientific community and literature. In turn, the article notes that the category “legal regime” reflects the creative side of law and expresses the essence of the legal superstructure, and the author also establishes that there is no unified approach to this concept in scientific circles. The study has established that these concepts have not been defined at the level of Ukrainian legislation, and therefore, in the author's opinion, there is a need to consolidate these terms at the legislative level. The scientific work also contains information that scientific interest in the analysis and study of the category of “legal regime” has not

lost its relevance in current conditions and requires further research, which is possible considering theoretical achievements of national and foreign science, as well as the application of these achievements in practice through the adoption of relevant legislative acts. In addition, the article addresses issues related to the features and structure of the legal regime. Based on the results of the study, the author provides the author's own concept of the category "legal regime", identifies its features and indicates the structural elements of the legal regime.

Key words: *regime; legal regime; legislative acts; legislation; law; legal concept; legal category; legal science; structure; features.*